

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 378/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť B. Z., G., zastúpeného advokátkou JUDr. R. F., Š., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 z 29. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2012 doručená sťažnosť B. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 z 29. marca 2012 (ďalej aj „rozsudok dovolacieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 29. 03. 2012, právoplatným dňa 14. 05. 2012, sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 v právnej veci žalobcu: C., a. s. proti žalovaným: 1.) F. K., 2.) M. S., 3.) D. K., 4.) B. Z. (sťažovateľ) a 5./ E. B. o zaplatenie 188.135,44 eur (5.667.768,20 Sk), ako súd dovolací rozhodol, že mení rozsudok odvolacieho súdu tak, že rozsudok súdu prvého stupňa sa potvrdzuje a žalovaných zaviazal solidárne zaplatiť trovy dovolacieho konania.

Krajský súd v Trnave, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 20 Cb/97/1998-487 zo dňa 12. 01. 2005 v spojení s opravným uznesením č. k. 20 Cb/97/1998-493 zo dňa 21. 02. 2005 uložil žalovaným v 2.) a 3.) rade povinnosť zaplatiť žalobcovi každému po 227.665,- Sk a žalovaným v 1.), 4.) a v 5.) rade povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 5.212.438,20 Sk na istine a splatné úroky vo výške 3.393.313,60 Sk a náhradu trov konania vo výške 636.833,- Sk...

Najvyšší súd SR ako súd odvolací, na základe odvolania žalovaných, napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave zmenil tak, že žalobu zamietol. Mal za to, že prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec, keď aktívnu legitimáciu žalobcu v spore, v ktorom sa domáhal plnenia zo záväzku z ručenia (ktorý záväzok však na strane veriteľa uzatvorila S., a. s. a nie žalobca), odvodil od celkom iného právneho úkonu a sice zmlúv o postúpení úveru. S postúpenou pohľadávkou prešli na nového veriteľa práva na príslušenstvo tejto pohľadávky z úveru ako aj všetky práva s pohľadávkou z úverových vzťahov spojené t. j. všetky práva, ktoré boli úverovou zmluvou medzi účastníkmi úverovej zmluvy založené. Tieto práva z úverovej zmluvy však nezakladajú, nemenia a nerušia práva vzniknuté uzavretím inej dohody, dohody účastníkov zabezpečiť pohľadávku ručením v zmysle § 546 Občianskeho zákonníka. Dohoda o zabezpečení pohľadávky ručením, tak ako každá iná dohoda môže vzniknúť, meniť sa a zrušiť len na základe súhlasu strán na dohode zúčastnených. Z dohody o zabezpečení pohľadávky ručením zo dňa 12. 11. 1993 pritom vyplýva, že oprávnenou stranou dohody je S., a. s. Bratislava... a povinnou stranou

žalovaní. Žalobca v konaní nepreukázal, že došlo k dohode účastníkov konania o zmene v obsahu ručiteľských dohôd.

Najvyšší súd SR ako súd dovolací na základe dovolania žalobcu zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konania s vyjadrením právneho názoru. Dovolací súd mal za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec. Zmluva o úvere, resp. aj vzťahy z nej vzniknuté, bez ohľadu na povahu účastníkov, sa podľa § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka považuje za obchodný záväzkový vzťah, ktorý sa spravuje záväzkovou časťou Obchodného zákonníka, ktorá v ustanovení § 307 ods. 3 stanovuje, že práva značenia prechádzajú na postupníka v čase, keď postúpenie ručiteľovi oznámil postupca, alebo preukázal postupník a súhlas ručiteľa s postúpením sa nevyžaduje. Dovolací súd vyjadril názor, že obdobne ako citované ustanovenie Obchodného zákonníka treba vykladať aj § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý ustanovuje, že s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací po vrátení veci dovolacím súdom, po prejednaní veci opätovne rozhodol tak, že žalobu zamietol. Napriek záväznému právnomu názoru dovolacieho súdu považoval za potrebné pre spravodlivé rozhodnutie veci zotrvať na svojom predchádzajúcom právnom posúdení veci, ktoré v rozsudku aj dôsledne odôvodnil. Postupca postupníkovi (žalobcovi) podľa ustanovení §§ 524 až 530 Občianskeho zákonníka postúpil iba pohľadávku z úveru. Nič iné ani sám žalobca netvrdil. Ak veriteľ postúpil aj ručiteľský záväzok (čo zákon nepozná), tak to bolo treba v zmluve o postúpení aj nazvať. Aj keď ju tak nenazval, tak s ňou nakladal a súd ju musí považovať za ručiteľský záväzok. O tom, že zákon taký postup nepripúšťa nemožno pochybovať, a už tu je dôvod na zamietnutie žaloby. Jeden oddiel Občianskeho zákonníka (štvrtý oddiel ôsmej časti prvej hlavy upravujúci o.i. aj postúpenie pohľadávky a ktorý má názov „Zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka“, nemení ani neupravuje iný oddiel (oddiel piaty rovnakej hlavy s názvom „Zabezpečenie záväzkov“). V tejto súvislosti, keďže žalobca odvodzoval svoju aktívnu vecnú legitímáciu z postúpenia zabezpečenej pohľadávky, odvolací súd podotkol, že tzv. „postúpenie“ je občianskoprávny inštitút a pokiaľ sa žalobca odvoláva na ustanovenia Obchodného zákonníka, odvolací súd mal za to, že tento predpis nerieši vzťahy z postúpenia pohľadávky odlišne ako Občiansky zákonník, iba ich v obchodných vzťahoch upresňuje. Opačným výkladom by bolo nutné dospieť k absurdnému záveru, že Obchodný zákonník

odporuje Občianskemu zákonníku. Nezabudol pritom poukázať i na skutočnosť, že žalovaní so žalobcom nikdy neboli v obchodnoprávnom vzťahu. Uzavrel, že pokiaľ teda dochádza k zmene dohody pri zabezpečení pohľadávky, môže tak dôjsť jedine zmenou príslušnej zabezpečujúcej zmluvy a teda, tak ako u všetkých iných zmlúv, na základe prejavu vôle všetkých účastníkov zmluvy. Odvolací súd ďalej k otázke trvania zabezpečujúcej pohľadávky poznamenal, že v dôsledku zastavenia konkurzného konania voči dlžníkovi F. pre nedostatok majetku a jeho následným výmazom z Obchodného registra subjekt dlžníka zanikol (stratil právnu subjektivitu), preto si veriteľ mohol uplatniť práva z ručiteľskej zmluvy len súčasne s konaním o pohľadávke. Je nelogické, aby sa zabezpečoval nejestvujúci záväzok, alebo zabezpečovací záväzok ostal, keď hlavný záväzok zanikol. Zánik dlžníka zo zabezpečeného vzťahu značne mení aj postavenie ručiteľa, totiž už teraz vie, že nebude môcť realizovať právo dané mu podľa § 550 OZ, pri splnení dlhu.

Voči tomuto rozsudku žalobca opätovne podal dovolanie, o ktorom Najvyšší súd SR ako súd dovolací rozhodol tak, ako je uvedené v úvodnom odseku tejto sťažnosti, teda zmenil rozsudok Najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho...

Z uvedenej genézy rozhodnutí všeobecných súdov v predmetnej právnej veci vyplýva, že na Najvyššom súde... majú odvolací a dovolací senát diametrálne odlišný právny názor na aplikáciu právnych noriem a jednotlivých právnych inštitútov na zistený skutkový stav. Sťažovateľ považuje rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (dovolacieho senátu), ktorými dvakrát zasiahol (zrušil, resp. zmenil) do právoplatných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (odvolacieho senátu) za závažný zásah do jeho ústavného práva zakotveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy..., podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Rozhodnutia porušovateľa považuje sťažovateľ za nezákonné z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Takéto rozhodnutia potom nemôžu naplňať atribút spravodlivosti, ktorý je základným pilierom, na ktorom sú citované ústavné práva vybudované.

Sťažovateľ vidí nezákonnosť rozhodnutia porušovateľa a porušenie svojho ústavného práva v nasledovných smeroch:

1. priznal žalobcovi práva voči sťažovateľovi zo zabezpečovacieho vzťahu napriek tomu, že žalobca nebol účastníkom tohto vzťahu;

2. priznal žalobcovi práva voči sťažovateľovi zo zabezpečovacieho vzťahu napriek tomu, že zabezpečovaný vzťah zanikol.

Ad 1.) Žalobca nebol v spore aktívne legitimovaný. Žalovaných žaloval o splnenie ručiteľského záväzku a dôvodnosť svojho nároku, ktorý musí vyplývať z hmotného práva, opieral o ručiteľské listiny. Tieto však so žalovanými (vrátane sťažovateľa) neuzatvoril žalobca, ale S., a. s. (resp. vtedajšia S.). Z toho vyplýva, že žalobcovi hmotné právo nesvedčí. Ručenie je výlučne záväzkovoprávny (obligačný) vzťah, vzťah ktorý pôsobí in personam, teda len medzi subjektmi tohto vzťahu a len tieto a žiadne iné subjekty sú si z tohto vzťahu oprávnené, resp. povinné. V tom sa líšia od vzťahov vecnoprávných, v ktorých práva a povinnosti zo záväzku nie sú viazané na osobu ale na vec. K zmene v subjektoch týchto vzťahov môže dôjsť len spôsobmi, ktoré upravuje Občiansky zákonník v Štvrtom oddiele Prvej hlavy ôsmej časti alebo dohodou všetkých (pôvodných) účastníkov. Pokiaľ porušovateľ v napadnutom rozsudku dôvodil, že k takejto zmene došlo na strane veriteľa postúpením pohľadávky zabezpečenej ručením, tento názor nie je správny. Občiansky zákonník vo svojich ustanoveniach neupravuje takýto následok postúpenia zabezpečenej pohľadávky. K zmene veriteľa pohľadávky vyplývajúcej z ručenia by mohlo dôjsť len postúpením tejto konkrétnej, nie inej pohľadávky, avšak Občiansky zákonník možnosť postúpenia pohľadávky vyplývajúcej z ručenia nepripúšťa. I keď podľa § 524 ods. 2 OZ s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené, toto ustanovenie treba vyložiť tak, že ide o práva priamo spojené s postupovanou pohľadávkou, ako je napr. miesto, čas, spôsob splnenia záväzku. Porušovateľ sa v súvislosti s postúpením zabezpečenej pohľadávky a z toho vyplývajúcich dôsledkov pre ručiteľský vzťah odvolával i na § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník. Toto ustanovenie je osobitnou úpravou, ktorá sa použije len na obchodné vzťahy. Práve úprava tohto ustanovenia v Obchodnom zákonníku svedčí výkladu, že § 524 ods. 2 OZ nemá také právne následky, teda nespôsobuje prechod práv z ručenia na postupníka. V opačnom prípade, ak by § 524 ods. 2 OZ také následky vyvolával, vyvolával by ich tiež v obchodných vzťahoch, na ktoré sa ustanovenia Občianskeho zákonníka vzťahujú subsidiárne. Tu treba podotknúť, že žalovaní nikdy neboli

so žalobcom v žiadnom obchodnom vzťahu ani v ručiteľskej listine nevyjadrili súhlas s voľbou Obchodného zákonníka.

Ad 2.) Spoločnosť F. ako dlžník z úverového vzťahu bola po zastavení konkurzného konania pre nedostatok majetku vymazaná z Obchodného registra, čím došlo k jej zániku bez právneho nástupcu. Ako bolo uvedené aj v bode 1.), každý obligačný vzťah vyžaduje pre svoj vznik a trvanie existenciu dvoch subjektov, aspoň jedného na strane veriteľa a aspoň jedného na strane dlžníka. Iba vecné práva, ktoré pôsobia erga omnes, tento prvok nevyžadujú, keďže sa viažu k veci a nie k inej osobe. Ust. § 579 Občianskeho zákonníka síce ustanovuje, že smrťou veriteľa/dlžníka právo/povinnosť nezanikne, avšak zákon tu má na mysli skutočnosť, že vo všeobecnosti sú práva a povinnosti zo vzťahov spôsobilé na prechod v rámci dedenia, resp. iného právneho nástupníctva. Ak určité právo alebo povinnosť nemôže byť predmetom dedenia alebo ak neexistuje subjekt, na ktorý by po zániku pôvodného subjektu takéto právo alebo povinnosť malo prejsť, musí logicky zaniknúť, nakoľko z obligačného vzťahu sa vytráca jeden subjekt (strana) a ako bolo vyššie uvedené, v takomto vzťahu ďalej nie je mysliteľná existencia či už práva alebo povinnosti, keďže nejde o práva pôsobiace erga omnes. Existencia ručiteľského záväzku, ktorého úlohou je zabezpečiť hlavný dlžnícky vzťah, nemôže túto skutočnosť konvalidovať, pretože jeho osud sa odvíja od osudu zabezpečeného vzťahu. Ručiteľ poskytuje z ručiteľského záväzku garanciu za dlžníka s tým vedomím, že ak bude plniť veriteľovi namiesto dlžníka, nastúpi do všetkých práv veriteľa a v zmysle § 550 Občianskeho zákonníka bude oprávnený od tohto dlžníka požadovať spätným regresom náhradu za plnenie poskytnuté namiesto neho. Je zrejmé, že po zániku dlžníka bez právneho nástupcu už ručiteľ právo regresu garantované zákonom využiť nemôže, nemá totiž voči komu. Mám za to, že právne posúdenie porušovateľa vyjadrené v napadnutom rozsudku hrubo porušuje práva sťažovateľa, je nezákonné, nespravodlivé a tým v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.»

Na základe týchto skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. I ObdoV/19/2010 porušil základné právo sťažovateľa B. Z. upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd SR rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 zo dňa 29. 03. 2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi B. Z. do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu JUDr. R. F., advokátka...“.

Okrem toho sťažovateľ žiada „v súlade s § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku...“, keďže rozsudok napadnutý touto sťažnosťou je vykonateľný a jeho výkon by sťažovateľovi vzhľadom na výšku plnenia, na ktoré bol zaviazaný, mohol reálne spôsobiť existenčné problémy.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti môže ísť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu

verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 z 29. marca 2012.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním. Základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie o dovolaní patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (v danom prípade Občianskeho súdneho poriadku a Obchodného zákonníka) za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity, alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (čo je kompetenciou práve najvyššieho súdu, pozri napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, III. ÚS 78/07).

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej.

Najvyšší súd správne a v súlade s Občianskym súdnym poriadkom zmenil rozsudok najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, a tým potvrdil prvostupňové rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 20 Cb/97/1998 z 12. januára 2005 v spojení s opravným

uznesením z 21. februára 2005, pretože odvolací súd nerešpektoval jeho právny názor vyslovený už predtým v rozhodnutí sp. zn. 1 ObdoV/30/2006 z 30. júna 2008.

Najvyšší súd ako dovolací súd skúmal, či v prerokovávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle príslušných ustanovení procesného kódexu (Občianskeho súdneho poriadku), a napokon dospel k záveru, že *„V prejednávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 OSP, nakoľko žalobca podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, ako aj v zmysle § 238 ods. 2 OSP, pretože sa jedná o rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci...“*

V danom prípade je daná existencia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP...“

Najvyšší súd tiež konštatoval, že *„V danom prípade spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom na jeho omyle pri aplikácii práva na zistený skutkový stav tým, že nevzal do úvahy ustanovenie § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka a nenáležitě vyslovil, že sa jedná o právny vzťah nespravujúci sa Obchodným zákonníkom. Odvolací súd tvrdil, že došlo len k postúpeniu pohľadávky, ale nie aj ručiteľského záväzku, keďže také niečo zákon nepozná. Táto skutočnosť, že zákon presne nevymedzuje možnosť postúpenia ručiteľského záväzku, bola odvolacím súdom vyhodnotená ako dôvod na zamietnutie žaloby.“*

Dovolací súd..., konštatuje, že v danom prípade ide o právny vzťah spravujúci sa Obchodným zákonníkom. Podľa ustanovenia § 261 ods. 4 Obchodného zákonníka, touto časťou zákona (t. j. treťou časťou - obchodné záväzkové vzťahy) sa spravujú aj vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečovaní plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch...“

Keďže sa v zmysle ustanovenia § 261 ods. 4 Obchodného zákonníka treťou časťou tohto zákona spravujú aj zabezpečovacie vzťahy (t. j. aj ručenie), bolo potrebné aplikovať na tento právny vzťah citované ustanovenie § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka. Vzťahy, ktoré vznikajú pri zabezpečovaní záväzkov z úverovej zmluvy, sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka. Použitie Obchodného zákonníka na tieto vzťahy nemôžu účastníci dohodou vylúčiť. Pre vznik povinnosti splniť dlh ručiteľom je rozhodujúce, že dlžník napriek

výzve veriteľa v primeranej lehote splatný dlh nesplnil. Tieto skutočnosti, ako záväzný právny názor, vyslovil v predmetnej veci už dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia č. k. 1 ObdoV/30/2006-541 zo dňa 30. júna 2008. Napriek viazanosti odvolacieho súdu týmto právnym názorom dovolacieho súdu v súlade s ustanovením § 243d veta druhá OSP, odvolací súd naň neprihliadal, čím dal príčinu, k dovoľateľom správne konštatovanej, prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP...“.

Obdobne najvyšší súd ako súd dovolací podrobne v rozsudku uviedol, prečo sa nemôže stotožniť so závermi odvolacieho súdu, a svoje právne úvahy vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil. Nie je úlohou ústavného súdu ďalej citovať z tohto rozsudku, pretože sťažovateľ jeho právne závery pozná a tieto sú podrobne prezentované na 10 až 17 strane. Dôvody najvyššieho súdu sp. zn. sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 z 29. marca 2012 sú podľa názoru ústavného súdu zrozumiteľné, logické a vychádzajú zo skutkových okolností daného prípadu a relevantných procesných a hmotnoprávných noriem.

Rozsudok nevykazuje znaky svojvôle a hoci s právnym názorom dovolacieho súdu sťažovateľ nesúhlasí, ústavný súd nie je oprávnený nahrádzať právne názory, ku ktorým najvyšší súd dospel. Interpretácia ustanovení Obchodného zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku, ktorú najvyšší súd v danom prípade zvolil, nepopiera zásadným spôsobom znenie a účel právnych noriem aplikovateľných v danej veci a ústavný súd nezistil, že by rozhodnutie najvyššieho súdu bolo nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (m. m. IV. ÚS 35/02).

Ústavný súd považuje napadnutý rozsudok dovolacieho súdu za ústavne akceptovateľný a spôsob, akým v tejto veci rozhodol, nemožno považovať ani za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený a ako taký odporujúci základnému právu zaručenému v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tom nemení ani skutočnosť, že najvyšší súd ako dovolací súd rozhodol inak ako súd odvolací, pretože nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať judikatúru všeobecných súdov v týchto otázkach, a navyše najvyšší súd ako súd odvolací nerešpektoval právny názor dovolacieho súdu z roku 2008.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je tiež záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil takú príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a sťažovateľom namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré by signalizovali, že k ich porušeniu reálne mohlo dôjsť, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa (napr. na zrušenie, resp. odklad vykonateľnosti rozsudku dovolacieho súdu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2012